

KOMISIJAS LĒMUMS**(2005. gada 3. maijs)****par atbalsta shēmu “Uzņēmumu kapitāla fondi”, ko paredzējusi īstenot Apvienotā Karaliste***(izziņots ar dokumenta numuru K(2005) 1144)***(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)****(Dokuments attiecas uz EEZ)***(2006/250/EK)*

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

vēršoties pie ieinteresētajām pusēm ar aicinājumu iesniegt savus komentārus saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem ⁽¹⁾ un ņemot vērā to komentārus,

tā kā:

I. PROCEDŪRA

1. Saskaņā ar EK Līguma 88. panta 3. punktu Apvienotās Karalistes varas iestādes ar 2003. gada 25. novembra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2003. gada 26. novembrī, paziņoja Komisijai par iepriekšminēto pasākumu.
2. Ar 2003. gada 19. decembra vēstuli D/58191 Komisija pieprasīja papildu informāciju par izziņoto pasākumu.
3. Ar 2004. gada 30. janvāra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 3. februārī, un 2004. gada 19. marta vēstuli, kura Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 25. martā, Apvienotās Karalistes varas iestādes iesniedza pieprasīto informāciju.
4. Ar 2004. gada 7. maija vēstuli Komisija informēja Apvienoto Karalisti par savu lēmumu uzsākt EK Līguma 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru saistībā ar ierosināto pasākumu.
5. Komisijas lēmums par procedūras uzsākšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽²⁾. Komisija aicināja ieinteresētās puses iesniegt savus komentārus.
6. Ar 2004. gada 11. jūnija vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 16. jūnijā, Apvienotā Karaliste iesniedza atbildi saistībā ar Komisijas lēmumu uzsākt procedūru.

7. Komisija saņēma apsvērumus no 20 ieinteresētajām pusēm:

- (a) ar 2004. gada 20. septembra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 23. septembrī;
- (b) ar 2004. gada 9. septembra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 28. septembrī;
- (c) ar 2004. gada 22. septembra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 29. septembrī;
- (d) ar 2004. gada 1. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 4. oktobrī;
- (e) ar 2004. gada 6. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (f) ar 2004. gada 6. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (g) ar 2004. gada 7. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (h) ar 2004. gada 6. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 7. oktobrī;
- (i) ar 2004. gada 7. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (j) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (k) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (l) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (m) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;

⁽¹⁾ OV C 225, 9.09.2004., 2. lpp.

⁽²⁾ Sk. 1. atsauci.

- (n) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta tajā pašā dienā;
- (o) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 11. oktobrī;
- (p) ar 2004. gada 6. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 11. oktobrī;
- (q) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 11. oktobrī;
- (r) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 11. oktobrī;
- (s) ar 2004. gada 7. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 11. oktobrī;
- (t) ar 2004. gada 8. oktobra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 12. oktobrī.
8. Ar 2004. gada 25. oktobra vēstuli D/57629 Komisija pārsūtīja šos apsvērumus Apvienotajai Karalistei, lai tā varētu atbildēt uz tiem.
9. Apvienotās Karalistes atzinums ar atbildēm trešo pušu komentāriem tika saņemts ar 2004. gada 23. novembra vēstuli, kas Komisijā tika reģistrēta 2004. gada 24. novembrī.

II. SĪKS PASĀKUMA APRAKSTS

II.1. Pasākuma mērķis

10. Pasākuma mērķis ir palielināt Apvienotās Karalistes mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) pamatkapitāla summu, meklējot iespēju palielināt sākotnējo pamatkapitāla finansējumu no GBP 250 000 (EUR 357 000) līdz GBP 2 miljoni (EUR 2,9 miljoni).
11. Pasākums nodrošinās līdzekļus licencētiem Uzņēmumu kapitāla fondiem (ECF). Katrs ECF atmaksās līdzekļus, to procentus un peļņas daļu.
12. ECF būs jāveic ieguldījumi mazos un vidējos uzņēmumos, izmantojot pamatkapitāla instrumentus vai tiem pielīdzināmus instrumentus.

II.2. Pasākuma apraksts

Pasākuma juridiskais pamats

13. Shēmas juridiskais pamats ir 1982. gada Rūpniecības Attīstības atbalsta akts (*Industrial Development Assistance Act 1982*).

Pasākuma budžets

14. Tā kā Uzņēmumu kapitāla fondiem nodrošinātie līdzekļi ir jāatmaksā, pasākums vidējā termiņā ir paredzēts kā pašfinansējošs.
15. Attiecībā uz shēmas uzskaiti, tās sākumposmā Apvienotā Karaliste ir piešķūrusi 44 miljonus sterliņu mārciņu (63,8 miljonus euro), lai segtu sākotnēji piešķirto līdzekļu naudas plūsmas izmaksas.

Pasākuma ilgums

16. Apvienotā Karaliste vēlas apstiprināt shēmu uz 10 gadiem.

Pasākuma pārvaldība

17. Par pasākumu ir tiesiski atbildīgs Tirdzniecības un Rūpniecības ministrijas (DTI) Mazo uzņēmumu dienests (SBS).
18. Mazo uzņēmumu dienests (SBS) pārrauga pieteikumus ECF statusa piešķiršanai.
19. SBS uzraudzīs ECF veiktās investīcijas, bet tieši nekontrolēs atsevišķus ECF lēmumus par investīcijām.
20. SBS arī nodrošina, ka visi ECF ievēro savu uzņēmējdarbības plānu un atbalstītā piedāvājuma noteikumus.

Pasākuma priekšrocību izmantotāji

21. Shēma ir paredzēta tikai biržā nekotētiem Apvienotās Karalistes mazajiem un vidējiem uzņēmumiem⁽³⁾.
22. Saskaņā ar Kopienas pamatnostādņem par valsts atbalstu grūtībās nonākušo uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai⁽⁴⁾ grūtībās nonākušos uzņēmumos netiek veiktas investīcijas.

⁽³⁾ Mazo un vidējo uzņēmumu definīcija, ko Apvienotās Karalistes varas iestādes izmanto saistībā ar shēmu, pilnīgi atbilst Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regulas (EK) Nr. 70/2001 par EK Līguma 87. un 88. panta piemērošanu, sniedzot valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, I pielikumā minētā jēdziena definīcijai (OV L 10, 13.01.2001., 33. lpp.).

⁽⁴⁾ OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.

23. Uzņēmumu kapitāla fondi (ECF) neinvestēs paaugstināta riska nozarēs, uz ko attiecas valsts atbalsta ierobežojumi, vai nozarēs, uz kurām neattiecas Komisijas Paziņojums par valsts atbalstu un riska kapitālu ⁽⁵⁾. Nozarēs ar zemu risku, tai skaitā nekustamā īpašuma, zemes, finanšu un investīciju uzņēmumos, vai finanšu līzingu uzņēmumos netiks veiktas investīcijas saskaņā ar šo shēmu.

24. Uzņēmumu kapitāla fondiem aizliegts investēt citos ECF.

Investīciju apjoms

25. Uzņēmumu kapitāla fondi investēs saņēmējos MVU no GBP 250 000 (EUR 357 000) līdz GBP 2 miljoni (EUR 2,9 miljoni) katrā investīciju posmā.

26. Papildu investīcijas saņēmējos MVU, kas pārsniedz GBP 2 miljoni (EUR 2,9 miljoni), netiks pieļautas, ja ECF investē ar mazāk izdevīgiem nosacījumiem kā citi komerciālie investori.

27. Turpmākās investīcijas ir pieļaujamas, ja viss kapitāla finansējums, ko saņēmējs MVU piesaistījis no ECF un citiem kapitāla investoriem, nepārsniedz GBP 2 miljoni (EUR 2,9 miljoni).

28. Izņēmuma gadījumos vismaz pēc 6 mēnešiem, kopš ECF veicis sākotnējās investīcijas saņēmējā MVU, ja nepieciešams novērst stāvokļa pasliktināšanos, ir pieļaujamas papildu investīcijas, kas pārsniedz noteikto GBP 2 miljoni (EUR 2,9 miljoni) robežu. Tomēr ikviens ECF vienā saņēmējā MVU var investēt tikai 10 % no tam uzticētā kapitāla.

II.3. Pasākuma mehānisms

Uzņēmumu kapitāla fondu loma

29. Pasākuma ietvaros izveidotie Uzņēmumu kapitāla fondi apvienos privātus un valsts līdzekļus investīcijām MVU.

30. Pēc licencēšanas, ar ko piešķir ECF statusu, ECF varēs saņemt valsts līdzekļus ar tādu procentu likmi, kas atbilst vai ir tuvu desmit gadu valsts obligāciju likmei.

Valsts līdzekļiem piemērotie ierobežojumi un atmaksas saistības

31. Valsts līdzekļus licencētiem Uzņēmumu kapitāla fondiem var piešķirt tikai divkārsā apmērā no fonda piesaistītā privātā kapitāla.

32. Uzņēmumu kapitāla fondiem attiecībā uz valsts ieguldījumu ir jāatmaksā līdzekļi, procenti par līdzekļiem un peļņas daļa. Tas nodrošinās, ka programma vidējā termiņā būs pašfinansējoša.

Valsts intervences samazināšana

33. Faktiskā valsts līdzekļu summa, peļņas daļa un atmaksas prioritātes tiks noteiktas atklātā konkursā, lai nodrošinot to, ka valsts atbalsts ir minimāls.

34. Izsludinot konkursu shēmai *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un atbilstošos profesionālajos preses izdevumos, tiks nodrošināts, ka valsts atbalsts ir minimāli nepieciešamais paredzētā mērķa sasniegšanai.

35. Iesniedzot pieteikumu par ECF statusa saņemšanu, potenciālajiem fondiem ir jāprecizē nepieciešamā valsts līdzekļu summa (nepārsniedzot divkārsu privātā kapitāla summu), peļņas daļa starp valsts un privātajiem investoriem, kā arī atmaksājumu kārtība:

(a) procenti par līdzekļiem;

(b) līdzekļi;

(c) privāts kapitāls;

(d) peļņas sadale.

ECF statusa ieguves nosacījumi

36. Potenciālie ECF organizētāji iesniedz pamatotu uzņēmējdarbības plānu, iekļaujot:

(a) projekta vadītājus, to attiecīgo pieredzi un apliecinājumu, ka viņiem ir atbilstošas prasmes, lai efektīvi vadītu ECF;

(b) privāta kapitāla, kas tiks piesaistīts, summu, un paredzētos kapitāla avotus;

⁽⁵⁾ OV C 235, 21.08.2001., 3. lpp.

- (c) apliecinājumu, ka investoriem ir interese par ierosināto ECF uzņēmējdarbības plānu;
- (d) ierosināto ECF investīciju stratēģiju, tostarp to līdzekļu daļu, kurus ir paredzēts investēt uzņēmumos, kas uzsāk vai nesēn uzsākuši uzņēmējdarbību;
- (e) atmaksas noteikumus, tostarp līdzekļu, procentu maksājumu, peļņas sadales, kā arī valsts peļņas daļas kārtību.

37. ECF būs jāievēro *British Venture Capital Association (BVCA)* grāmatvedības standartu vadlīnijas.

Uz peļņu orientētu lēmumu par investīcijām nodrošināšana

- 38. Piedāvājumi, kuros valsts līdzekļi ir pakļauti lielākam riskam nekā privāts kapitāls, netiek pieņemti.
- 39. Privāti investori Uzņēmumu kapitāla fondos var tikt pakļauti lielākam riskam nekā valsts investori, tādējādi neļaujot morālajam riskam ietekmēt ECF operatoru lēmumus un nodrošinot vislabāko komercpraksi ECF darbībā un lēmumu pieņemšanā.

ECF valsts līdzekļu pakāpeniska izmantošana

- 40. Tiklīdz ECF ir garantējis saistības attiecībā uz saskaņoto privātā kapitāla līmeni, tas var sākt pakāpeniski izmantot valsts līdzekļus.
- 41. Ikviens ECF var sākt izmantot tik daudz līdzekļu, cik tas vēlas, ievērojot vispārējus ierobežojumus, kas nosaka maksimālo līdzekļu proporciju, piešķirot ECF apstiprinājumu.
- 42. Jebkurā laikā maksimālā līdzekļu summa tiks noteikta, piemērojot šo proporciju privāta kapitāla summai, ko fonds jau ir sācis izmantot.
- 43. Maksimālā līdzekļu proporcija ir 2:1 (privāts kapitāls pārsniedz valsts līdzekļus ne vairāk kā divas reizes) un tā tiks piemērota ikvienam ECF.

III. PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAS PAMATOJUMS

- 44. Komisijas Paziņojums par valsts atbalstu un riska kapitālu (še turpmāk "Paziņojums")⁽⁶⁾ atzīst riska kapitāla pasākumu valsts finansējuma nozīmi tādā mērā, kā tas risina identificējamu tirgus nepilnību.
- 45. Paziņojumā ir apgalvots, ka specifiski faktori, kas negatīvi ietekmē MVU piekļuvi kapitālam, piemēram, nepilnīga vai nepareiza informācija vai augstas darījumu izmaksas, var izraisīt tirgus nepilnības, kas pamatotu valsts atbalstu.
- 46. Tālāk paziņojumā ir apgalvots, ka Kopienā nav vispārējas riska kapitāla tirgus neveiksmes, bet drīzāk tirgus pārrāvumi dažiem investīciju veidiem zināmos uzņēmumu dzīves posmos, kā arī īpašas grūtības reģionos, kas var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktu ("atbalstāmie reģioni").
- 47. Paziņojumā ir tālāk paskaidrots, ka principā Komisija pirms riska kapitāla pasākumu atļaušanas prasīs iesniegt pierādījumus par tirgus nepilnību.
- 48. Komisija tomēr var pieņemt tirgus nepilnības faktu bez konkrētiem pierādījumiem gadījumos, ja katra uzņēmumam piešķirtā finansējuma maksājuma daļa no riska kapitāla pasākumiem, kurus pilnīgi vai daļēji finansē ar valsts atbalstu, ietver ne vairāk kā 500 000 euro neatbalstāmajos apgabalos, 750 000 euro apgabalos, kas var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, vai 1 miljonu euro apgabalos, kuri var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu.
- 49. Tālāk ir teikts, ka gadījumos, kad ir pārsniegti iepriekšminētie apjomi, Komisija pirms pasākuma atbilstības novērtēšanas saskaņā ar pozitīvajiem un negatīvajiem kritērijiem, kas minēti Paziņojuma VIII.3. punktā, prasīs pierādīt tirgus nepilnības, ar kurām pamato ierosināto riska kapitāla pasākumu.
- 50. Apvienotās Karalistes ierosinātā Uzņēmumu kapitāla fondu shēma paredz riska kapitāla investīcijas no 250 000 mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljoniem mārciņu (2,9 miljoniem euro) par investīciju maksājuma daļu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem Apvienotajā Karalistē.

⁽⁶⁾ OV C 235, 21.08.2001., 3. lpp. ff.

51. Atbilstīgi Apvienotās Karalistes "Reģionālajai atbalsta kartei 2000.–2006. gadam" Apvienotā Karaliste sastāv no reģioniem, kas šobrīd tiek klasificēti kā atbalstāmi reģioni saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kā reģioni, kas var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kā arī kā reģioni, kas nevar pretendēt uz palīdzību (7).
52. Saskaņā ar paziņojuma VI.5. punktu Komisija tādējādi būtu gatava pieņemt tirgus nepilnību faktu bez papildu pierādījumiem, ja riska kapitāla finansējums mazajiem un vidējiem uzņēmumiem Apvienotajā Karalistē, ko pilnībā vai daļēji finansē ar valsts atbalstu, nepārsniegtu attiecīgi 1 miljonu euro atbalstītajiem apgabaliem saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu, 750 000 euro atbalstītajiem apgabaliem saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu un 500 000 euro neatbalstītajiem apgabaliem.
53. Saskaņā ar Paziņojumu riska kapitāla investīcijām, kas ir ierosinātas atbilstoši Uzņēmumu kapitāla fondu shēmai un pārsniedz iepriekšminēto apjomu, Apvienotajai Karalistei ir jāiesniedz pierādījums par tirgus nepilnību.
54. Lai pierādītu tirgus nepilnības faktu, Apvienotā Karaliste iesniedza divus pētījumus (8) kuros ir secināts, ka Apvienotajā Karalistē pastāv riska kapitāla nodrošinājuma pārrāvums darījumu apmērā no 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) šādu iemeslu dēļ.
- (a) Apvienotajā Karalistē netika nodrošināts kapitāla kāpinājuma finansējums vismaz no 1999. gada, ko apliecina pēdējais 2003. gada Apvienotās Karalistes pētījums:
- i. Lai gan vairumam uzņēmumu Apvienotajā Karalistē ir uzlabojusies piekļuve finansējumam, jo īpaši parādu finansēšanai, mazajiem uzņēmumiem ar augstu izaugsmes potenciālu joprojām ir problēmas ar pašu kapitāla piesaisti. To joma var atrasties starp privātiem investoriem, kas nodrošina pietiekamu finansiālo bāzi, un oficiālu riska kapitāla ieguldītājiem, kas sedz salīdzinoši augstās investēšanas MVU izmaksas.
- ii. Profesionāli investori patlaban nodrošina lielāko pieprasījuma daļu pēc pašu kapitāla finansējuma. Ja kapitāla finansējuma piedāvājums palielinātos, jo īpaši kapitāla pārrāvuma jomā, tas kopumā palielinātu informētību par kapitālu, un uzņēmumi izradītu lielāku vēlmi izmantot ārējos avotus kā finansējuma pieauguma mehānismu.
- (b) Kvalitatīvi pierādījumi par to, ka trūkst finansējuma mazajiem uzņēmumiem un ātri augošiem uzņēmumiem. Šis kapitāla trūkums īpaši ietekmē tos uzņēmumus, kas vēlas piesaistīt sākotnējās investīcijas no apmēram 250 000 sterliņu mārciņu līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (357 000 euro un 2,9 miljoniem euro):
- (i) Apvienotās Karalistes tautsaimniecībā pastāv kapitāla normēšana, kas jo īpaši ietekmē tos MVU, kuri vēlas piesaistīt nelielas ārējā finansējuma summas darbības sākumposmam, uzņēmuma izaugsmei un attīstībai. Ir grūti piesaistīt ārējo finansējumu un jo īpaši profesionālu investoru kapitālu, ja investīciju summa ir mazāka par 1,5 līdz 2 miljoniem mārciņu (2,17 miljoniem līdz 2,9 miljoniem euro).
- (ii) Vairums Apvienotās Karalistes ieguldītāju nevēlas veikt investīcijas, kas ir mazākas par 3 miljoniem sterliņu mārciņu (4,35 miljoniem euro). Kaut arī mazākas naudas summas no neoficiāliem investoriem/privātiem investoriem un valdības/privātām shēmām, piemēram, reģionālajiem riska kapitāla fondiem, palīdz rast finansējumu, kas mazāks par 500 000 mārciņu (725 000 euro), tomēr Apvienotajā Karalistē vēl nepastāv sistēma, ar kuru varētu piesaistīt "daudzpakāpju" vai "eskalatora" finansējumu pievilcīgiem uzņēmumiem ar ierobežotu kapitālu.
- (iii) Pierādījumi tāpat norāda uz arvien pieaugošu pārrāvumu, kuru daļēji rosina privāta akciju kapitāla nozares panākumi virzībā uz lielākām investīcijām. Tiek prognozēts, ka, iespējams, šis pārrāvums pieaugs tādā apmērā, ka patstāvīgo izmaksu jautājumi mudinās profesionālus riska kapitāla uzņēmumus kāpināt gan savu līdzekļu apjomu, gan arī savus minimāli pieņemamos darījumu apmērus.
55. Ar 2004. gada 7. maija vēstuli Komisija informēja Apvienoto Karalisti par savu lēmumu uzsākt EK Līguma 88. panta 2. punktā noteikto procedūru attiecībā uz Uzņēmumu kapitāla fondu shēmu.
56. Savā vēstulē Komisija apgalvoja, ka tā šaubās, vai argumenti, ko Apvienotā Karaliste iesniegusi tirgus nepilnības fakta pamatojumam, var pietiekami pamatot tādu riska kapitāla investīciju maksājumu daļu piešķiršanu, kuri ievērojami pārsniedz Paziņojumā paredzētos maksimālos apjomus.

(7) Valsts atbalsts N 265/2000 – Apvienotā Karaliste: "Reģionālā Atbalsta karte 2000. – 2006. gadam". OV C 272, 23.09.2000., 43. lpp.

(8) "Kapitāla pārrāvuma" apmēra novērtēšana "Apvienotās Karalistes ekonomikā", 2003; "Finanšu pārrāvuma novērtēšana", 2003.

57. Komisija tālāk paskaidroja, ka tā uzskata, ka ir nepieciešama rūpīgāka jautājuma analīze. Tādai analīzei jāiekļauj visas ieinteresēto pušu piebildes. Tikai pēc trešo pušu komentāru izskatīšanas Komisija varēs izlemt, vai Apvienotās Karalistes ierosinātais pasākums ietekmē tirdzniecības nosacījumus tādā pakāpē, kas ir pretēja kopējām interesēm.

IV. IEINTERESĒTO PERSONU KOMENTĀRI

58. Atbildē uz publikāciju Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī Komisija saņēma komentārus no šādām ieinteresētajām pusēm:

- *Nelfunding*
- *England's Regional Development Agencies*
- *Confederation of British Industry*
- *Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen*
- *VNO-NCW*
- *Cavendish Asset Management*
- *The University of Warwick*
- *Stonesfield Capital Ltd.*
- *YFM Group*
- *Close Venture Management Ltd.*
- *Bundesministerium der Finanzen Deutschland*
- *Enterprise Corporate Finance Ltd.*
- *The Institute of Chartered Accountants in England & Wales*
- *Pénzügyminisztérium*
- *Interregnum*
- *Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden*

— *3i Group plc*

— *Northwest Development Agency*

— *One NorthEast*

— *Lietuvos Respublikos Ukio Ministerija*

59. Visi saņemtie komentāri bija pozitīvi un uzsvēra pasākuma nozīmīgumu, kā arī ierosināto maksimālo investīciju apjomu atbilstību.

60. Iepriekšminēto ieinteresēto pušu izvirzītie argumenti ir klasificējami un apkopojami šādi.

Dalībvalstu komentāri

61. Vācija, komentējot oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, uzsvēra šādus faktus.

a. Saskaņā ar ekspertu veiktajiem pētījumiem Vācijā pastāv riska kapitāla un privāta akciju kapitāla finansēšanas nodrošinājuma pārrāvums maziem un vidējiem uzņēmumiem diapazonā līdz pat 5 miljoniem euro.

b. Principā ir grūti pierādīt paziņojumā paredzēto tirgus nepilnības faktu, un Komisijai ir jāizstrādā nepārprotami kritēriji, lai atbalstītu dalībvalstis, novērtējot tirgus pārrāvumus īpašās nozarēs.

62. Nīderlande savos komentāros par oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu uzsvēra šādus pierādījumus.

a. Riska kapitāla tirgū problēma rodas tieši kapitāla tirgus zemākajā līmenī. Attiecībā uz progresīvo tehnoloģiju uzņēmumu darbības uzsākšanu Nīderlandē fiksētais pārrāvums starp piedāvājumu un pieprasījumu ir no 100 000 euro līdz 2,5 miljoniem euro vienā finansējuma posmā.

b. Paziņojumā noteiktās robežas ir balstītas uz tirgus informāciju pirms 2001. gada, kad informācijas un sakaru tehnoloģiju uzplaukuma laikā privāts akciju kapitāls šķita pietiekams pat uzsākšanas un sākumposma investīcijām. Kopš tā laika riska kapitāla tirgus ir strauji attīstījies un akciju kapitāla pārrāvums arvien vairāk pārsniedz paziņojumā noteiktās robežas. Riska kapitāla līdzekļi virzās uz aizvien lielākiem darījumiem un labi funkcionējošiem uzņēmumiem.

63. Ungārija, komentējot oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, uzsvēra šādus faktus.
- a. Apvienotās Karalistes ierosinātais ECF modelis ir guvis Ungārijas atzinību, tā apsver modeļa piemērošanu Ungārijā.
- b. 2003. gadā Ungārijā varēja novērot pievēršanos lielākiem darījumu apmēriem. Darījumi, kas nepārsniedz 2,5 miljonus euro, veidoja 14% no visām privātām investīcijām Ungārijā, bet darījumi, kas pārsniedz 5 miljonus euro — pārējos 86% no privātajām investīcijām. Ungārijā faktiski nenotika darījumi apmērā no 2,5 līdz 5 miljoniem euro.
- c. Paziņojumā ietvertās jau tā stingri noteiktās robežas pārmērīgi strikta interpretācija var apturēt valsts darbību, lai aizpildītu iepriekšminēto nozīmīgo kapitāla pārvārumu, un tādējādi apturēt MVU izaugsmes potenciālu.
- d. Komisijai būtu nevis jānosaka maksimālās robežas, bet gan jāizstrādā kontroles sistēma, ar kuru tā varētu pētīt tirgu attīstību atkarībā no dalībvalstu un to kapitāla tirgu salīdzinošā attīstības līmeņa.
64. Lietuva savos komentāros par oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu uzsvēra šādu pieredzi.
- a. Privāta akciju kapitāla investīcijas ir vairāk vērstas uz lieliem līdzekļiem un investīcijām jau salīdzinoši stabilos lielākos uzņēmumos, turpretim investīciju līmenis mazākos, jaunākos uzņēmumos ir proporcionāli zemāks.
- b. ECF shēma varētu būt nozīmīga stratēģijas daļa, lai mazinātu šķēršļus veiksmīgai uzņēmējdarbībai un tādējādi arī ievērotu Kopienas uzņēmējdarbības un inovācijas mērķus.
65. Britu Rūpniecības konfederācija (CBI) pilnībā atbalsta Apvienotās Karalistes priekšlikumu par ECF izveidi. CBI ir konstatējusi tirgus pārvārumu no 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 3 miljoniem sterliņu mārciņu (4,3 miljoniem euro) un tādējādi uzskata, ka ECF darbība atbilst nepārprotami definētam uzņēmumu izaugsmes finansējuma tirgus pārvārumam.
66. *Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen (NVP)* paziņoja, ka pastāv acīmredzams kapitāla pārvāruma tirgus zemākajā līmenī līdz pat 2,5 miljoniem euro. Lai gan minētais pārvāruma dažādās dalībvalstīs var atšķirties, šī starpība nebūs ievērojama.
67. Nīderlandes Rūpniecības un darba ņēmēju konfederācija VNO-NCW atbalsta CBI un NVP izteiktos apsvērumus, jo īpaši attiecībā uz kapitāla pārvāruma apmēru.
68. Anglijas un Velsas Bilancspējīgu grāmatvežu institūts (*Institute of Chartered Accountants*) uzskata, ka pastāv kapitāla pārvāruma, kas varētu būt apmēram 5 miljoni sterliņu mārciņu (7 miljoni euro) šādu iemeslu dēļ.
- a) Vairums profesionālu privātā kapitāla nodrošinātāju nav ieinteresēti iesaistīties darījumos, kas ir mazāki par 3 miljoniem sterliņu mārciņu (4,3 miljoniem euro).
- b) Pieredze liecina, ka daži riska kapitāla uzņēmumi Apvienotajā Karalistē aktīvi investē uzņēmumos 2 miljonus sterliņu mārciņu (2,9 miljonus euro) vai mazāk. Tādējādi to mazo uzņēmumu skaits, kas no šiem avotiem saņem investīcijas aptuveni 2 miljonu sterliņu mārciņu (2,9 miljonu euro) apmērā vai tuvu tam, jebkurā divpadsmit mēnešu periodā ir ļoti ierobežots. Citus var interesēt tieši šis apjoms, taču visdrīzāk vai nu kā daļa no daudz lielāka apjoma, kas pārsniedz 2 miljonus sterliņu mārciņu (2,9 miljonus euro), vai kā līdzdalība vadības veiktas uzņēmuma iegādes (MBO) finansēšanā, vai uzņēmuma īpašumtiesību maiņā, nevis tā organiska attīstībā.
- c) Apvienotās Karalistes riska kapitāla profesionālu kopiena ir izveidojusi aktīvu vidēja un liela privāta kapitāla nozari, kuras galvenais mērķis ir iegūt lielas daļas rentablos un lielos uzņēmumos vai kontroli pār šiem uzņēmumiem. Šķiet, ka pēdējo 5 līdz 6 gadu laikā riska kapitāla uzņēmumu skaits ar tiem uzticētiem līdzekļiem, kurus var investēt saprātīgā mazāku uzņēmumu skaitā ar specifisku diapazonu līdz pat 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro), ir samazinājies.
- Asociāciju un zinātnisko aprindu komentāri*

- Institūts uzskata, ka ierosinātā ECF shēma nodrošinās vērtīgu finanšu avotu tiem uzņēmumiem, kas meklē relatīvi nelielu pašu kapitāla summu, un mudinās citus investorus pievienoties ar mazām investīciju summām, ja tie var sekot tāda fonda piemēram, kas pievērsies šai nozarei, nevis laiku pa laikam veikt atsevišķas investīcijas.
69. Anglijas Reģionālās Attīstības aģentūras paziņo, ka pēdējais *Advantage West Midlands RDA* pētījums liecina, ka šķēršļi finanšu piekļuvei ir aktuālāki tiem uzņēmumiem, kas meklē finansējumu no 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro), ko arī apliecina šādi fakti.
- a) Pētījums liecina, ka kapitāla pārvāsums kopš 1999/2000. gada ir pieaudzis, jo oficiālais riska kapitāls ir aizplūdis lielākiem darījumiem, kuru apjoms ir 2 -3 miljoni sterliņu mārciņu (2,9 - 4,2 miljoni euro).
- b) Apvienotā Karaliste ir vairākkārt veikusi intervenci riska kapitāla tirgus zemākajā līmenī, tādējādi veiksmīgi nodrošinot nelielas summas MVU kapitāla palielināšanai. Tomēr nesenie ziņojumi norāda, ka joprojām ir daudzi uzņēmumi, kuriem ir nepieciešamas summas, kas ievērojami pārsniedz 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro).
70. Ziemeļrietumu Reģionālās attīstības aģentūra izteica šādus apsvērumus:
- a) Investoru uzņēmumiem, kas mēģina piesaistīt turpmāko finansējumu 750 000 līdz 2,9 miljonu euro apmērā, nepieciešamais finansējums ir zemāks par investīciju līmeni, kāds parasti interesē riska kapitāla ieguldītājus.
- b) Apvienotās Karalistes riska kapitāla nozarē minimālā robeža vienai investīcijai jau pieaugusi līdz gandrīz 5 miljoniem sterliņu mārciņu (7 miljoniem euro).
- c) Iespējams, reālā kapitāla nepietiekamība Apvienotajā Karalistē ir no 3 miljoniem sterliņu mārciņu (5,2 miljoniem euro) līdz 5 miljoniem sterliņu mārciņu (7 miljoniem euro).
- d) Komisijas atzinums par tirgus nepilnību zem 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) būs nozīmīgs un izšķirīgs solis, lai stimulētu uzņēmumus ar augstu pieauguma potenciālu Apvienotajā Karalistē.
71. Varvikas universitāte pēc apspriedēm klātienē ar tehnoloģiju pārņemšanas speciālistiem no vairāk nekā 50 Apvienotās Karalistes universitātēm izteica komentārus par sākumposma riska kapitāla tirgu un jo par īpaši jautājumiem, ar kuriem saskaras ar universitāti saistītie uzņēmumi, uzsverot šādus aspektus.
- a) Kaut arī izskatās, ka universitāti saistītiem uzņēmumiem piesaistīt nelielu mērķfinansējumu un kapitāla summu līdz pat 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) nav sarežģīti, tomēr tādu kapitāla avotu, kas pārsniedz 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) ir daudz mazāk. Nozīmīgākais un parasti arī vienīgais riska kapitāla avots šajā posmā ir tehnoloģiju speciālistu riska kapitāls.
- b) Šajā jomā specializējas ļoti maz riska kapitāla uzņēmumu, un visu šo uzņēmumu resursi ir ierobežoti. Kapitāla trūkums šajā līmenī gan ierobežo, gan kavē atsevišķu uzņēmumu izaugsmi.
- c) No analizētās grupas mazāk nekā 1 uzņēmums no 15 ir piesaistījis kapitālu apjomā no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 1 miljonam sterliņu mārciņu (1,4 miljonam euro).
- d) Problēmas, ar kurām saskaras universitāti saistītie uzņēmumi, kas vēlas piesaistīt kapitālu no 1 miljona sterliņu mārciņu (1,4 miljoni euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljonu euro) apmērā, ir ārkārtīgi līdzīgas. Tā kā tie ir vienā attīstības līmenī, uzņēmumi, kas meklē mazāk nekā 2 miljonus sterliņu mārciņu (2,9 miljonus euro), saskaras ar tām pašām problēmām avotu trūkuma dēļ.
- e) No visām minētajām universitātēm nevienai nebija investīciju kapitāla saistītajiem uzņēmumiem 1 miljona sterliņu mārciņu (1,4 miljonu euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljonu euro) apmērā. Universitāšu meitasuzņēmumiem ir pieejami plašāki kapitāla avoti, ja ir nepieciešams vairāk par 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro).
- Privāta riska kapitāla uzņēmumu komentāri*
72. *Northern Enterprise Limited (Nelfunding)* uzskata, ka Apvienotajā Karalistē attiecībā uz riska kapitāla investīcijām, kas mazākas par 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) pastāv tirgus nepilnības un ka tas rezultātā negatīvi ietekmē MVU attīstību.

73. *Stonesfield Capital Limited* aktīvi investē jomās, kur kapitāla nepietiekamība ir no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro), kas ir arī Uzņēmumu kapitāla fondu mērķa joma, un iesniedza šādus komentārus.
- a) Visā Apvienotajā Karalistē pieejamais kapitāla nodrošinājums investīcijām no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) ir ļoti ierobežots. Mazajiem uzņēmumiem, kas vēlas piesaistīt šīs naudas summas, ir nopietnas problēmas ar kapitāla nepietiekamību, kas kļūst aizvien smagākas.
 - b) Saskaņā ar pēdējo "Ziņojumu par investīcijām 2003. gadā", ko publicēja Britu Riska kapitāla asociācija, naudas summa, ko investēja uzņēmumu sākumposmā no 2001. līdz 2003. gadam, samazinājās par 32%.
 - c) Sākumposma līdzekļu veiktspēja arī ir ievērojami samazinājusies tajā pašā laika posmā. Vispārēja ilgtermiņa atdeve investoriem gada laikā no sākumposma līdzekļiem bija 14,1% 2001. gadā, bet 2003. gadā samazinājās līdz 4,7%.
 - d) Investīciju un veiktspējas kritums šajā periodā ir sekmējis to, ka daudzi sākumposma riska kapitāla investori ir atstājuši tirgu.
 - e) Šo tirgus dinamiku atspoguļojot arī vidējais investīciju apmērs sākumposma iespējās. 2001. gadā vidējais darījuma apmērs bija apmēram 1 miljons sterliņu mārciņu (1,4 miljoni euro). Līdz 2003. gadam tas ir pieaudzis līdz 1,6 miljoniem sterliņu mārciņu (2,3 miljoniem euro).
 - f) Iepriekšminētais uzrāda, ka riska tirgus investori parasti investē lielākas naudas summas, lai samazinātu risku un tādējādi sekmē kapitāla pārrāvumu līdz pat 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro).
 - g) Uzņēmumiem, kas pieprasa no 1 miliona sterliņu mārciņu (1,4 miljoni euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro), ir lielas grūtības piesaistīt vajadzīgos līdzekļus. Tas notiek tādēļ, ka vairums uzņēmēji kapitālisti vairs nav ieinteresēti nodarboties ar šāda apmēra summām – 2 miljoni sterliņu mārciņu (2,9 miljoni euro).
 - h) Piesaistīto līdzekļu summa investīcijām sākumposma riska iespējās no 2001. gada līdz 2003. gadam ir samazinājusies par 73%. 2001. gadā investīcijām sākumposma riska kapitāla iespējās tika piesaistīts 1,4 miljards sterliņu mārciņu (2 miljardi euro), salīdzinājumā ar 369 miljoniem sterliņu mārciņu (517 miljoniem euro) 2003. gadā. Tikai 1% no 2003. gadā piesaistītajiem 369 miljoniem sterliņu mārciņu (517 miljoniem euro) bija paredzēti darījumiem, kas ir mazāki par 10 miljoniem sterliņu mārciņu (14 miljoniem euro).
74. *YFM Group* iesniedza šādus apsvērumus:
- a) Jaunākā Britu Riska kapitāla asociācijas (BVCA) statistika liecina, ka 2003. gadā BVCA locekļi investēja 724 miljonus sterliņu mārciņu (1 miljardu euro) 1 015 Apvienotās Karalistes uzņēmumos, ieguldot summas, kas mazākas par 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro).
 - b) Ja neņem vērā darījumus, kas nepārsniedz 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro), aina ievērojami mainās. 2000. gadā 482 miljonus sterliņu mārciņu (675 miljonus euro) investēja 348 uzņēmumos, ieguldot summas no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro). Līdz 2003. gadam investīciju summa samazinājās līdz 286 miljoniem sterliņu mārciņu (400 miljoniem euro), kas salīdzinājumā ar 2000. gadu ir par 41% mazāk, tāpat arī tikai 277 uzņēmumi saņēma šīs investīcijas.
 - c) Šie skaitļi ietver vadības veiktu uzņēmumu iegādi (MBO), vadības veiktu uzņēmumu iepirkšanu (MBI), vēlāka posma paplašināšanos, sekundārus pirkumus un darījumus, kuros bankas parāds ticis refinansēts. Ja šos darījumus neaplūko, lai pievērstos darbības uzsākšanas un sākumposma darījumiem, investētās naudas summas un uzņēmumu skaits, kuros investēti līdzekļi, samazinātos vēl vairāk.
 - d) Finansējums sākšanas un sākumposma priekšlikumiem neatkarīgi no noslēgtā darījuma apmēra kopumā samazinājās no 703 miljoniem sterliņu mārciņu (984 miljoniem euro) 2000. gadā līdz 263 miljoniem sterliņu mārciņu (368 miljoniem sterliņu mārciņu) 2003. gadā, kas ir kritums par 63%.

- e) Pateicoties Eiropas Komisijas un Apvienotās Karalistes pūliņiem, pieaug darījumu skaits un vērtība tādu darījumu tirgū, kas mazāki par 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro).
- f) Tomēr tā kā nākamajā līmenī Apvienotās Karalistes finanšu uzņēmumi pārorientējas uz arvien lielākiem un lielākiem darījumiem, tas rada finansējuma nepietiekamību. Ierobežots nodrošinājums kļūst par galveno problēmu. Uzņēmumi, kas ir saņēmuši investīcijas, kas mazākas par 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) un kuriem, domājams, ir nepieciešamas ievērojamas turpmāka finansējuma naudas summas, nespēj piesaistīt vajadzīgos līdzekļus, jo nav pieejams finansējums no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro).
75. *Close Venture Management Limited* uzsvēra šādus faktus.
- a) Ir pārlicinoši pierādījumi, ka arvien pieaugošais kapitāla trūkums tagad aptver 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) segmentu. Laika gaitā un pieaugot finansējuma summām, tādu ieguldījumu segmentu, kas mazāki par 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro), riska kapitāla investori ir atstājuši novārtā.
- b) Tā ir kopēja un neizbēgama raksturīga tendence. Investīciju pārvaldītāji veiksmīgi darbojas, piesaistot lielākus līdzekļus, kas savukārt ļauj noslēgt lielākus darījumus. Tā kā riska/privāta kapitāla nozarei raksturīga mēroga ekonomika, tad investīciju pārvaldītāji parasti pievēršas lielākiem darījumiem, tiklīdz tas iespējams.
- c) Tādējādi Apvienotajā Karalistē investīciju segmentā, kas mazākas par 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) ir ļoti maz profesionālu vai institucionālu investoru. Šobrīd 60% no visiem darījumiem, kuru apmērs ir no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) ir neapmierināts pieprasījums, kuram nav riska kapitāla nodrošinājumu.
76. *Enterprise Corporate Finance Limited* aizvien grūtāk ir piesaistīt kapitālu diapazonā no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) un 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) klientu uzņēmumiem.
- a) Galvenais iemesls nebūt nav kvalitatīvu investīciju iespēju trūkums kā tāds, bet gan aizvien pieaugošā riska finansējuma iestāžu nevēlēšanās veikt nelielas investīcijas šādos riskantos pasākumos.
- b) Situācija tirgū pēdējo dažu gadu laikā arvien pasliktinājies tādā mērā, ka darījumiem, kas ir mazāki par 5 miljoniem sterliņu mārciņu (7 miljoniem euro), ir ļoti maz iespēju saņemt finansējumu, neskatoties uz investīciju saņēmēja nopelniem.
- c) Problēma ir krietni lielāka tiem uzņēmumiem, kas meklē finansējumu 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljonu sterliņu mārciņu (2,9 miljonu euro) apmērā, galvenokārt pārmērīgi augsto izmaksu un atbilstošu komerciālu prasmju trūkuma dēļ. Riska finansējuma lielākā daļa tiek novirzīta uz nozīmīgākiem un stabiliem uzņēmumiem ar aktīviem, kas iepriekš guvuši peļņu.
77. Savā komentārā *3i* uzsvēra šādas problēmas.
- a) Pēdējos divos trijos gados riska kapitāla tirgus ir nozīmīgi mainījies, jo peļņa no investīcijām uzņēmumos, kas nesen uzsākuši darbību un kuru izaugsmes potenciāls ir neliels, ir samazinājies.
- b) Tas apvienojumā ar vispārēju nozares tendenci veikt lielākas investīcijas un izstrādāt piesardzīgākās investīciju stratēģijas, ir samazinājis investīciju plūsmu uz mazāku ieguldījumu tirgu.
- 3i* šobrīd lēš, ka kapitāla trūkums ir palielinājies ne tikai diapazonā no 500 000 sterliņu mārciņu (700 000 euro) līdz 1 miljonam sterliņu mārciņu (1,4 miljoniem euro), bet arī faktiski diapazonā līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro).
- 3i* ir ievērojami samazinājis pašu investīcijas šajā tirgus segmentā. Lai gan 2001. gadā uzņēmums investēja apmēram 1,1 miljardu euro sākumposma riska kapitāla investīcijās visā Eiropā, *3i* investīcijas līdzīgos uzņēmumos ir ievērojami mazinājušās, 2004. gadā investējot apmēram 150 miljonus euro šajā tirgus segmentā.
78. *Cavendish Asset Management Limited* atbalsta Anglijas un Velsas Bilancspējīgu grāmatvežu institūta apsvērumus, kas ir minēti 68. apsvērumā.

V. APVIENOTĀS KARALISTES KOMENTĀRI

79. Apvienotās Karalistes komentāri par Komisijas lēmumu sākt oficiālu procedūru saskaņā ar EK Līguma 88. panta 2. punktu, kā arī par trešo pušu apsvērumiem, ir apkopoti 80. līdz 96. apsvērumā.
80. Kaut arī piekļuve parāda finansēšanai vairumam uzņēmumu Apvienotajā Karalistē no 90. gadu vidus ir uzlabojusies, tomēr nozīmīgai MVU daļai ar lielu izaugsmes potenciālu joprojām ir problēmas ar kapitāla finansējuma piesaisti.
81. Kapitāla finansējums ir piemērots uzņēmumiem attīstības sākumposmā, kas vēl nav izveidojuši pietiekamu ieņēmumu plūsmu parāda procentu maksājumiem. Tas ir arī piemērots uzņēmumiem, kas izstrādā jaunas tehnoloģijas, produktus vai tirgus, kur ir ievērojamas izaugsmes potenciāls, bet kas tajā pašā laikā rada arī ievērojamu risku kļūmes gadījumā.
82. Sabiedriskā apspriešana par izaugsmes kapitāla pieejamību maziem uzņēmumiem, apkopotie BVCA dati un akadēmiskā izpēte — viss norāda uz kapitāla trūkumu Apvienotajā Karalistē, kas ietekmē uzņēmumus, kuri vēlas piesaistīt kapitāla finansējumu 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) apmērā.
83. Kapitāla trūkums pēdējos gados ir palielinājies, jo īpaši no 1999. gada, ko daļēji veicina privātā kapitāla nozares panākumi virzībā uz lielākām investīcijām. Vidējie darījumu apmēri ir ievērojami pieauguši, jo riska kapitāla uzņēmumi meklē peļņas iespējas no lielākiem darījumiem.
84. Pēdējos gados kapitāla trūkums jo sevišķi nozīmīgs bijis MVU, kas nesen uzsākuši darbību; tas noticis tāpēc, ka tirgus pārorientējies uz cita veida uzņēmēju kapitālistu veiktajām investīcijām. Pierādījumi liecina, ka riska kapitāla investīcijas ir pārorientējušās uz investīcijām uzņēmumos, kas atrodas vēlākā attīstības posmā, vadības veiktu uzņēmumu izpirkšanu (MBO) un vadības veiktu iepirkšanu (MBI).
85. Jaunākie BVCA dati par 2003. gadu liecina, ka joprojām ir uzsvars uz vēlāka posma darījumiem, jo īpaši lieliem pārpirkšanas darījumiem. Sākumposma investīcijas veido tikai 6,5% no Apvienotās Karalistes riska kapitāla investīcijām 2003. gadā jeb mazāk par 0,02% no IKP. Tas ir pretstatā sākumposmā vidēji investētajiem 0,05% no IKP laika posmā no 1998. līdz 2001. gadam.
86. Nesen piesaistītā riska kapitāla līdzekļu paredzētais izmantojums arvien vairāk tiek vērst uz lielākiem darījumiem jau stabilos uzņēmumos. Jaunākie BVCA dati liecina, ka paredzams, ka no mazāk nekā 10 miljoniem sterliņu mārciņu tikai 4% no piesaistītā finansējuma tiks asignēti sākumposma investīcijās, 3% — uzņēmumu paplašināšanai un 1% — MBO. Tiek lēsts, ka tikai 3% no piesaistītajiem līdzekļiem tiks asignēti sākumposma un paplašināšanās tehnoloģiju investīcijām, salīdzinot ar 5% 2002. gadā.
87. Turklāt dati liecina, ka no šīm investīcijām, kas tiks investētas 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljonu sterliņu mārciņu (2,9 miljonu euro) kapitāla pārrāvuma segmentā, tikai vienā no četriem gadījumiem ir sākotnējas, vairāku dalībnieku veiktas investīcijas. No apmēram 1 000 investīcijām, kas mazākas par 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro), kuras tika veiktas no 2000. līdz 2002. gadam, vairāk nekā 70% bija atkārtotas investīcijas.
88. Tā kā uzņēmēji kapitālisti pievēršas lielākām finansējuma summām, ir maz pierādījumu par to, ka neliela apjoma ieguldījumu tirgus segmentam pievērtos jaunas riska kapitāla investīciju komandas. Tā kā riska kapitāla nozarē ir liela nozīme ir reputācijai, tas rada šķēršļus iespējamām jaunām fondu vadības komandām, kas vēlas konkurēt riska tirgū. Šīs tendences dēļ samazinās talantīgu un pieredzējušu cilvēku skaits kapitāla pārrāvuma tirgus segmentā, un ar laiku kļūst aizvien grūtāk tos aizvietot ar kvalitatīviem fondu pārvaldītājiem, kas piesaista lielākus līdzekļus un tādējādi noslēdz lielākus darījumus. Jāņem vērā, ka prasmes, kas ir nepieciešamas veiksmīgai mazāka apmēra un sākumposma investīciju veikšanai, lai nodrošinātu labu kvalitatīvu jaunpienācēju plūsmu, ir dinamiska sākumposma tirgus priekšnoteikums.
89. Apvienotā Karaliste secina, ka visi respondenti, šķiet, piekrīt tam, ka pastāv riska kapitāla tirgus nepilnība, kā rezultātā MVU ar augstu izaugsmes potenciālu nav viegli piesaistīt līdzekļus. Visos trešo pušu komentāros pausts atbalsts Apvienotās Karalistes viedoklim, ka tirgus ir mainījies un kapitāla pārrāvums pastāv krietni plašākā apmērā nekā noteikts paziņojumā.
90. Apvienotā Karaliste vēlējas parādīt, ka finansējuma trūkst tieši investīcijām līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro). Vairāki respondenti apgalvo, ka tas ir pieticīgs vērtējums un ka šī plaša šobrīd var sasniegt pat 5 miljonus sterliņu mārciņu (7 miljonus euro). Tomēr Apvienotā Karaliste uzskata, ka pierādījumi liecina, ka 2 miljoni sterliņu mārciņu (2,9 miljoni euro) ir visatbilstošākais skaitlis.

91. Apvienotā Karaliste uzsver, ka to uzņēmumu atbildes, kas darbojas Apvienotās Karalistes riska kapitāla nozarē, ir saskanīgas ar atbildēm, kas saņemtas pašas organizētajās detalizētajās apspriedēs. Respondenti kopumā atzīst, ka pastāv riska kapitāla finansējuma trūkums 2 miljonu sterliņu mārciņu (2,9 miljonu euro) līmenī vai virs tā. Šiem respondentiem ir praktiska pieredze šajā tirgū, un tie veikuši tirgus izpēti no komerciālā viedokļa. To pieredze apstiprina Apvienotās Karalistes pētījumus, kas liecina, ka fondi, kuri darbojas šajā jomā, nespēj piesaistīt privātus investorus tieši riska dēļ, kā arī mazāku investīciju veikšanas ekonomikas dēļ. Tāpēc Apvienotā Karaliste ir pārliecināta, ka Uzņēmumu kapitāla fondu shēma neaizstās pastāvošo privāto nodrošinājumu šajā tirgū.

92. Tāpat arī Apvienotā Karaliste uzskata, ka sekmīgs ir ECF modeļa praktiskais veidols. Apvienotā Karaliste atzinīgi novērtē respondentu izpratni par to, ka ierosinātā fonda struktūra nozīmē, ka konkurence netiks izkropļota un ka tiks sekmēti pamatoti lēmumi par komerciālām investīcijām. Tā galvenais dzinējspēks ir tāds, ka ierosinātie ECF privātiem investoriem nenodrošina aizsardzību pret negatīviem pavērsieniem. Tas mudina izvēlēties labus finanšu pārvaldniekus, kas investēs līdzekļus pēc iespējas efektīvāk. Ja ECF nesniedz peļņu, privāts investors zaudēs savu naudu. Apvienotā Karaliste uzskata, ka tas ir spēcīgāks komerciāls stimuls par alternatīvu modeli, kurā ir mazāka valsts investīciju daļa, bet kurā valsts līdzekļi, nevis privātas investīcijas tiek pakļauti riskam pirmām kārtām, un privāti investori var atgūt savu naudu no fondiem, kas rada zaudējumus.

93. Iekļaujot visu fondu struktūras galvenos aspektus atklātā konkursā, Apvienotā Karaliste maksās minimāli nepieciešamos līdzekļus saistībā ar fondu pārvaldības izmaksām un subordināciju. Konkursā noteiks dažas minimālās prasības, piemēram, līdzvērtīgu zaudējumu pozīcijas un prioritizētu atdevi valstij, bet te pieteikuma iesniedzēji var izvēlēties un konkretizēt alternatīvus nosacījumus, kas ir valstij labvēlīgāki. Tas pieļauj iespējamību, ka privāti investori var tikt pakļauti lielākam riskam nekā valsts, vai ka tiek pieprasīts mazāks finansējums par nepieciešamo, ja konkursa dalībnieks var pierādīt, ka investoriem tā fondā tas liktos saistoši.

94. Apvienotā Karaliste turpmāk atzīmē, ka citu dalībvalstu atbildēs ir pausta vēlme atjaunināt esošo Paziņojumu. Riska kapitāla tirgus visā Eiropas Savienībā kopš paziņojuma publicēšanas 2001. gadā ir ievērojami mainījies. Ņemot to vērā, Apvienotā Karaliste piekrīt, ka 2006. gada Paziņojumā ir jāveic nozīmīgi grozījumi. Tajā noteikti ir jāaplūko ne tikai maksājumu apmērs, bet arī citi jautājumi, piemēram, privātās nozares riska pārpalikums kā lielāka valsts finansējuma kompensācija un plašāka instrumentu izmantošana, piemēram, grupveida atbrīvojumi.

95. Apvienotā Karaliste uzskata, ka ECF shēma sniegs nozīmīgu ieguldījumu, lai novērstu joprojām nozīmīgus šķēršļus jauninājumiem un uzņēmējdarbībai un sasniegtu Lisabonā un Uzņēmējdarbības Rīcības plānā noteiktos mērķus. ECF shēma arī palīdzēs izpildīt Kok kunga ziņojuma ieteikumus, kurā tika uzsvērts, ka MVU finansējums Eiropā šobrīd ir pārmērīgi balstīts uz kredīšanu, un tika izteikts aicinājums uz plašāku riska kapitāla izmantošanu.

96. Apvienotā Karaliste secina, ka gan valsts, gan privāta sektora, gan citu dalībvalstu, gan riska kapitāla tirgū strādājošo atbalsts atspoguļo ECF veida investīciju instrumenta nepieciešamību.

VI. PASĀKUMA NOVĒRTĒŠANA

97. Komisija ir pārbaudījusi shēmu, ņemot vērā EK Līguma 87. pantu un jo īpaši, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu par valsts atbalstu un riska kapitālu⁽⁹⁾. Šā novērtējuma rezultāti ir apkopoti turpmāk.

VI.1. Likumība

98. Paziņojot par shēmu, Apvienotās Karalistes iestādes ir izpildījušas savas saistības saskaņā ar EK Līguma 88. panta 3. punktu.

VI.2. Valsts atbalsta pastāvēšana

99. Saskaņā ar paziņojuma noteikumiem valsts atbalsta esamības novērtējumam ir jāņem vērā iespēja, ka pasākums var sniegt atbalstu vismaz trīs dažādos līmeņos:

(a) atbalsts investoriem;

(b) atbalsts jebkādam fondam vai citam instrumentam, ar kura starpniecību tiek īstenots pasākums;

(c) atbalsts uzņēmumiem, kuros tiek investēti līdzekļus.

⁽⁹⁾ Sk. 6. atsauci.

100. Komisija uzskata, ka investoru līmenī ir novērojams valsts atbalsts EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē. Valsts resursu iesaistīšanu apstiprina fakts, ka Apvienotās Karalistes varas iestādes nodrošinās valsts finansējumu Uzņēmumu kapitāla fondiem. Privātajiem investoriem Uzņēmumu kapitāla fondos, kas var būt uzņēmumi EK Līguma izpratnē, var būt tiesības uz lielākiem ieņēmumiem nekā valstij, un tādējādi tie var saņemt priekšrocības. Pa ja ikvienu personu vai organizāciju var investēt fondos, ierobežots fondu lielums negarantē, ka visas iespējamās investīcijas tiks pieņemtas, un tāpēc Komisija uzskata, ka pastāv selektivitāte. Visbeidzot, shēma ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo investīcijas kapitālā ir darbība, kas ir vērtējama tirdzniecības starp dalībvalstīm elements.

101. Komisija kopumā uzskata, ka fondu līmenī fonds drīzāk ir instruments atbalsta sniegšanai investoriem un/vai uzņēmumiem, kuros investē, nekā pats atbalsta saņēmējs. Tomēr dažos gadījumos, jo īpaši attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar darījumiem pastāvošu fondu labā ar daudziem un dažādiem investoriem, fonds var būt neatkarīgs uzņēmums. Saskaņā ar pastāvošo shēmu Uzņēmumu kapitāla fondi tiks izveidoti no jauna, un tie varēs investēt tikai shēmas paredzētos pasākumos. Tāpēc Komisija neuzskata, ka Uzņēmumu kapitāla fondi ir atsevišķi atbalsta saņēmēji. Šis princips ir saskaņā ar Komisijas lēmumiem par "Viridian Growth Fund" ⁽¹⁰⁾, "Coalfields Enterprise Fund" ⁽¹¹⁾ un "Community Development Venture Fund" ⁽¹²⁾.

102. Komisija uzskata, ka to uzņēmumu līmenī, kuros investē līdzekļus, ir novērojams valsts atbalsts EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē. Valsts resursi ir iesaistīti, jo fonda investīcijas saņēmējam MVU ietver valsts finansējumu. Pasākums izkropļo konkurenci, sniedzot priekšrocības saņēmējam MVU, jo citādi tas nespētu saņemt riska kapitāla finansējumu tādos pašos nosacījumos un/vai apmērā. Pasākums ir selektīvs, jo tas ir vērst uz konkrētiem MVU Apvienotajā Karalistē. Pasākums var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo pastāv iespēja, ka mērķa MVU ir iesaistīti vai var iesaistīties darbībās, kas saistīti ar Kopenas tirdzniecību.

103. Tādējādi Komisija secina, ka investoru un saņēmēju MVU līmenī pastāv valsts atbalsts EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē.

⁽¹⁰⁾ 2001. gada 13. februāra Komisijas Lēmums 2001/406/EK par atbalsta shēmu "Viridian Growth Fund", par ko paziņojusi Apvienotā Karaliste (Valsts atbalsts C 46/2000): OV L 144, 30.05.2001., 23. lpp.

⁽¹¹⁾ Valsts atbalsts Nr. N 722/2000: OV C 133, 5.06.2002., 11. lpp.

⁽¹²⁾ Valsts atbalsts Nr. N 606/2001: OV C 133, 5.06.2002., 10. lpp.

VI.3. Tirgus nepilnības pierādījums

104. Saskaņā ar paziņojuma noteikumiem Komisija var pieņemt tirgus nepilnības faktu bez turpmākiem pierādījumiem gadījumos, kad katra finansējuma maksājuma daļa uzņēmumam no riska kapitāla pasākumiem, ko pilnībā vai daļēji finansē ar valsts atbalsta starpniecību, ietver ne vairāk kā 500 000 euro neatbalstītajos reģionos, 750 000 euro reģionos, kas var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, vai 1 miljonu euro reģionos, kas var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu.

105. Apvienotās Karalistes ierosinātais pasākums paredz riska kapitāla investīcijas diapazonā no 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) par investīciju maksājuma daļu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem Apvienotajā Karalistē.

106. Atbilstīgi Apvienotās Karalistes "Reģionālajai atbalsta kartei 2000.–2006. gadam" Apvienotā Karaliste sastāv no reģioniem, kas šobrīd tiek klasificēti kā reģioni, kas var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu, kā reģioni, kas var pretendēt uz palīdzību saskaņā ar 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kā arī reģioni, kas nevar pretendēt uz palīdzību ⁽¹³⁾.

107. Saskaņā ar paziņojuma noteikumiem Komisija ir paziņojusi Apvienotajai Karalistei, ka, ņemot vērā to, ka ierosinātās riska kapitāla investīcijas saskaņā ar izziņoto shēmu pārsniedz iepriekšminēto paziņojumā paredzēto robežu, Apvienotajai Karalistei būtu jāiesniedz pierādījumi par tirgus nepilnību.

108. Apvienotās Karalistes izvirzītie argumenti, kā arī trešo pušu izteiktie apsvērumi, kas liecina par tirgus pārrāvumu investīciju diapazonā no 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro), ir apkopotī tālāk.

⁽¹³⁾ Valsts atbalsts N 265/2000 – Apvienotā Karaliste: "Reģionālā atbalsta karte 2000. – 2006.": sk. 8. atsauci.

Kapitāla trūkuma ekonomiskais pamatojums riska kapitāla tirgū attiecībā uz MVU

109. Visnozīmīgākais ārējā finansējuma avots MVU ir bankas parāds, kas parasti ir pārtēriņa un aizņēmuma uz noteiktu laiku veidā un kas kopā veido apmēra pusi no visa ārējā finansējuma⁽¹⁴⁾. Bankas parāds ir vispiemērotākais, ja uzņēmums veido pietiekamu naudas plūsmu, lai segtu procentu maksājumus. Parāda finansējuma pieejamība pēdējos desmit gados ir ievērojami uzlabojusies. Nav faktiskisku pierādījumu, ka uzņēmumiem būtu problēmas, izvērtējot bankas finansējumu. Tomēr, novērtējot individuālu uzņēmumu izredzes, aizdevēji var joprojām saskarties ar ievērojamām grūtībām. Lai atbalstītu MVU aizdevumu, tie bieži vien paļaujas uz garantiju, jo īpaši, ja aizņēmējam nav stabilas uzņēmējdarbības vēstures. Ne visi uzņēmumu īpašnieki var piedāvāt atbilstošu nodrošinājumu.
110. Tirgus nepilnības parādu tirgū izriet no nepareizas informācijas, tādēļ aizdevējs ir tikai daļēji informēts par uzņēmējdarbības izredzēm. Nepareiza informācija nozīmē, ka aizdevējs nespēj noteikt ar konkrēto MVU saistītā riska pakāpi. Tāpēc ir grūti novērtēt investīciju pieteikumus un vēl grūtāk noteikt procentu likmi, kas precīzi atspoguļo riska pakāpi. Bankas parasti pieņem lēmumu par aizdevumu, pamatojoties uz dažādiem kritērijiem, piemēram, kredītvēsturi, iepriekšēju bankas norēķinu konta pārvaldību, pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma pieredzi un vēlmi investēt savu naudu uzņēmējdarbībā, kā arī maksātspējas apliecinājumu, pamatojoties uz uzņēmējdarbības plānu. Tomēr privātpersonai var arī nebūt pieredzes un arī personiskā kapitāla, ko investēt uzņēmējdarbībā. Rezultātā aizdevēji arī uzsver uzņēmēja gatavību iesniegt nodrošinājumu, lai saņemtu aizņēmumu. Kamēr aizdevēju paļaušanās uz nodrošinājuma ļauj daudziem uzņēmumiem iegūt finansējumu, šī pieeja attiecībā uz MVU kredītesānu var radīt problēmas uzņēmējiem, kuriem nav atbilstošu aktīvu, ko piedāvāt kā nodrošinājumu.
111. Kaut arī parāda un aktīvu finansējums ir pietiekams, lai nodrošinātu vairuma uzņēmumu vajadzības, vērā ņemamam mazākumam ir nepieciešams kapitāla finansējums. Kapitāla investori iepludina kapitālu pret uzņēmuma akcijām, kas ļauj tiem saņemt uzņēmuma nākotnes peļņas daļu. Šis finansējuma veids ir visatbilstošākais, ja uzņēmums ir attīstības sākumposmā un pagaidām tam nav pietiekamu ieņēmumu, lai maksātu kredīta procentus, un/vai uzņēmums izstrādā jaunas tehnoloģijas, produktus vai tirgus ar potenciālu gūt ievērojamu izaugsmi, bet tāpat arī ar ievērojamu neizdošanās risku.
112. Kapitāla finansējums veido tikai 8% no visa MVU ārējā finansējuma, bet šī statistika nenovērtē tās nozīmi mūsdienīgā, uzņēmīgā ekonomikā. Uzņēmumi, kuriem, iespējams, ir nepieciešams kapitāla finansējums, bieži vien ir sevišķi novatoriski un tie var ievērojami kāpināt ražīgumu. Turklāt riska kapitāla nodrošināto finansējumu reizēm papildina vadības atbalsts, konsultācijas un cita lietpratība.
113. Lai gan kapitāla finansējums ir nozīmīgs individuālu uzņēmumu izaugsmes un visas tautsaimniecības dzinējspēks, pastāv neapgājami pierādījumi, ka privāta kapitāla tirgus strukturālās iezīmes rada nozīmīgu un aizvien pieaugošu "kapitāla trūkumu", ar ko saskaras uzņēmumi, meklējot nelielas izaugsmes kapitāla summas. Šie strukturālie cēloņi attiecas gan uz tirgus pieprasījumu, gan piedāvājumu.
114. Minētās informācijas problēmas saistībā ar parādu tirgu arī ir attiecināmas uz kapitāla tirgu. Kas attiecas uz piedāvājumu, ar to parasti saistās trīs problēmas, proti, nepareiza informācija, darījumu izmaksas un riska un ieguvumu uztvere.
115. "Nepareiza informācija" nozīmē to, ka kapitāla investori var saskarties ar nozīmīgām izmaksām, lai noteiktu piemērotas investīciju iespējas. Ar šāda veida problēmām parasti saskaras mazāki, jaunāki uzņēmumi un jo īpaši inovatīvi uzņēmumi, kas vēlas attīstīt nepierādītas tehnoloģijas, produktus un tirgus. Informācijas grūtības rada nozīmīgus šķēršļus mazākām kapitāla investīcijām, jo investīciju izmaksas proporcionāli neatšķiras atkarībā no investīciju apjoma. Salīdzinājumā ar lieliem uzņēmumiem, kas tiek kotēti valsts vērtspapīru tirgū, informācijas apjoms par mazākiem, biržā nekotētiem uzņēmumiem, kas meklē investīcijas, ir krietni mazāks. Tādējādi investoriem var rasties nozīmīgas izmaksas, meklējot atbilstošas iespējas. Turklāt bieži vien nav viegli novērtēt uzņēmējdarbības izredzes, jo īpaši, ja vadības komanda, produkti vai tehnoloģijas nav pierādītas. Pirms kapitāla investori ko uzzina par investīciju iespējām, tiem ir jāveic uzticamības pārbaude. Izmaksas, kas ir saistītas ar informācijas apkopošanu, proporcionāli neatšķiras atkarībā no investīciju apjoma, un mazākām investīcijām tās var būt pārmērīgi augstas salīdzinājumā ar iespējamiem finansiāliem ieguvumiem no investīcijām. Visbeidzot investējot līdzekļus uzņēmumā, kapitāla investoriem ir pastāvīgi jāuzrauga investīciju efektivitāte. Parasti investori to veic, iegūstot vietu uzņēmuma valdē, un var ziedot noteiktu laiku un pūles, lai vadībai sniegtu atbalstu, jo īpaši, ja uzņēmējdarbības vadības komanda ir bez īpašas pieredzes. Tas var ievērojami sekmēt investīcijas saņemšanā uzņēmuma darbību, tomēr arī šīs izmaksas nav proporcionāli atkarīgas no investīciju apmēra.

⁽¹⁴⁾ Anglijas banka: "Finanses mazajiem uzņēmumiem – Desmitais ziņojums", 2003.

116. Veicot kapitāla investīcijas, ir jāņem vērā būtiskas fiksētās izmaksas, piemēram, investīcijas nosacījumu apspriešana un nepieciešamo juridisko līgumu sastādīšana ("darījuma izmaksas"). Tāpat kā citas fiksētās izmaksas, arī šīs darījuma izmaksas kavē veikt mazākas investīcijas.
117. Lēmumu par investīcijām vadīs pieņēmumi par risku un iespējamo peļņu. Ja investoru priekšstats par izredzēm ir nepareizas, kapitāla sadalījums nebūs optimāls.
118. Samazinoties kapitāla finansējuma plūsmai no investoriem uz MVU, tikpat nozīmīgi ir pieprasījumam raksturīgie ierobežojumi. Pētījumā uzsvērtas vairākas problēmas, kas attur mazo uzņēmumu no pamatkapitāla meklēšanas. Kontroles zudums un ierobežotā vadības brīvība ir visbiežāk minētie MVU apsvērumi, tāpat arī kā vispārēji šķēršļi tiek minētas kapitāla finanšu nodrošinājuma izmaksas un zināšanu trūkums par ārējiem finanšu avotiem. Daudzi no šiem uzņēmumiem, kas aktīvi meklē kapitāla investīcijas, arī nav īsti gatavi investīcijām. MVU var kavēt informācijas un izpratnes trūkums par dažādu riska finansējuma veidu pieejamību un par to, kā tiem piekļūt, kā arī nepietiekami izstrādātie vai vāji pasniegtie uzņēmējdarbības plāni. Neatbilstoša uzņēmējdarbības sagatavošana un plānošana attur iespējamus investorus, kā arī palielina ar informāciju un uzticamības pārbaudi saistītās izmaksas.
119. Kapitāla trūkums rodas, ja dzīvotspējīgi uzņēmumi nespēj piesaistīt investīcijas no neoficiāliem investoriem vai uzņēmējiem kapitālistiem, kas ir galvenie kapitāla finansējuma avoti MVU. Neoficiālajiem investoriem (privātajiem investoriem un citiem neoficiāliem investoriem) ir piekļuve ierobežotiem finanšu resursiem un tādējādi tie parasti investē nelielas kapitāla summas. Turpretī oficiāliem riska kapitāla investoriem parasti rodas daudz lielākas izmaksas, novērtējot iespējamās investīcijas. Iepriekšminēto strukturālo iemeslu dēļ šīs izmaksas parasti ir pārāk augstas, ja uzņēmums meklē tikai nelielu kapitāla finansējuma summu.
120. Tādējādi kapitāla trūkums ietekmē uzņēmumus, kas meklē naudas summu, kas pārsniedz vairuma neoficiālo investoru finanšu līdzekļus, bet nav tik liela, lai uzņēmējiem kapitālistiem būtu lietderīgi to ieguldīt.
- Pierādījumi aizvien pieaugošajam kapitāla trūkumam Apvienotās Karalistes riska kapitāla tirgū*
121. Saskaņā ar jaunākajiem BVCA datiem ⁽¹⁵⁾ lieli MBO fondi guva labu peļņu 2003. gadā un arī ilgākā laika posmā, turpretim vidējā peļņa no sākumposma un tehnoloģiju fondiem 2003. gadā turpināja samazināties.
122. Kas attiecas uz vispārējiem investīciju rezultātiem, fondiem, kas ir vērsti uz sākumposma investīcijām, vidējā peļņa 2003. gadā bija -18,1% salīdzinājumā ar vidējo 3 gadu peļņu -25,1% apmērā un vidējo 5 gadu peļņu -12,5% apmērā.
123. Fondi, kas specializējas uzņēmumu attīstības posmu investīcijās, 2003. gadā fiksēja vidējo peļņu -3,4% apmērā salīdzinājumā ar vidējo 3 gadu peļņu -8,2% apmērā un vidējo 5 gadu peļņu 2,7% apmērā.
124. Tajā pašā laikā to fondu darba rezultāti, kas pievērsušies MBO (vadības veiktai uzņēmumu izpirkšanai), bija krietni labāki. Vidēja apmēra MBO vidējā peļņa 2003. gadā bija 12,2% salīdzinājumā ar vidējo 3 gadu peļņu 2,9% apmērā un vidējo 5 gadu peļņu 6,7% apmērā. Starpība ir vēl acīmredzamāka, ja aplūko lielo MBO ar vidējo peļņu 15,3% apmērā 2003. gadā, vidējo 3 gadu peļņu 9,1% apmērā un atbilstošus peļņas rādītājus 13,6% apmērā 5 gadu periodā.
125. Iepriekšminētie dati raksturo pašreizējās tendences Apvienotās Karalistes riska kapitāla tirgū. Riska kapitāla nodrošinātāji pievēršas lielāka apmēra darījumiem, jo peļņa no tiem ir lielāka, tādējādi paplašinās kapitāla pārrāvums starp mazākām sākumposma un paplašināšanas investīcijām un lielākām investīcijām stabilos uzņēmumos.
126. Šo tendenci virzībā uz lielākiem investīciju apjomiem arī raksturo jaunākie dati par investīciju veikšanu Apvienotajā Karalistē ⁽¹⁶⁾. Vidējais finansējums visos investīciju posmos 2003. gadā palielinājās līdz 4,3 miljoniem sterliņu mārciņu (6 miljoniem euro) no 3,8 miljoniem sterliņu mārciņu (5,3 miljoniem euro) 2002. gadā. Tas izskaidrojams ar to, ka mazāka apmēra uzņēmuma paplašināšanas posma investīcijas samazinājušās par 57% līdz 477 miljoniem sterliņu mārciņu (670 miljoniem euro) 2003. gadā no 1,2 miljardiem sterliņu mārciņu (1,7 miljardiem euro) 2002. gadā. Vidējā summa, ko saņēma uzņēmums, kas vēlas paplašināties, samazinājās no 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) 2002. gadā līdz 800 000 sterliņu mārciņu (1,1 miljonam euro) 2003. gadā.
127. No visiem līdzekļiem, kas tika piesaistīti 2003. gadā, 92% (8,2 miljardi sterliņu mārciņu jeb 11,5 miljardi euro) tika investēti MBO un MBI, kas veido no 87% asignējumiem 2002. gadā. Ziņojumā tiek paredzēts, ka tikai 3% (290 miljoni sterliņu mārciņu jeb 406 miljoni euro) tiks investēti uzņēmumos, kas vēlas paplašināties, salīdzinājumā ar 6% 2002. gadā. Sākumposma investīcijām piešķirti 4% no visiem piesaistītajiem līdzekļiem 2003. gadā (368 miljoni sterliņu mārciņu jeb 515 miljoni euro) salīdzinājumā ar 3% 2002. gadā.

⁽¹⁵⁾ BVCA: "Rezultātu novērtējuma pētījums 2003.", 2004. gads

⁽¹⁶⁾ BVCA: "Ziņojums par veiktajām investīcijām 2003. gadā", 2004. gads.

128. Tiek paredzēts, ka MBO/MBI kategorijā 58% tiks asignēti lielākiem MBO/MBI (kopējā darījuma vērtība pārsniedz 100 miljonus sterliņu mārciņu jeb 140 miljonus euro) salīdzinājumā ar 45% 2002. gadā. Segmentā no 50 miljoniem sterliņu mārciņu (70 miljoniem euro) līdz 100 miljoniem sterliņu mārciņu (140 miljoniem euro) 20% tiks asignēti MBO/MBI, salīdzinot ar 17% 2002. gadā, bet segmentā no 10 miljoniem (14 miljoniem euro) līdz 50 miljoniem sterliņu mārciņu (70 miljoniem euro) 13% tiks asignēti MBO/MBI salīdzinājumā ar 24% 2002. gadā. Tāpat kā 2002. gadā segmentā līdz 10 miljoniem sterliņu mārciņu (14 miljoniem euro) tikai 1% tiks asignēts MBO/MBI

129. Iepriekš minētā investīciju un darbības rezultātu krituma dēļ sākumposma riska kapitāla investori ir atstājuši tirgu. To apliecina fakts, ka vidējais finansējums (visos investīciju posmos) ir nepārtraukti audzis un sasniedzis 4,3 miljonus sterliņu mārciņu (6 miljonus euro) 2003. gadā. Parasti investori Apvienotās Karalistes riska tirgū investē lielākas naudas summas, lai samazinātu risku, tādējādi sekmējot kapitāla trūkuma pieaugumu.

130. Piesaistīto līdzekļu apjoms investīcijām sākumposma riska iespējās no 2001. līdz 2003. gadam ir samazinājies par 73%. 2001. gadā investīcijām sākumposma riska kapitāla iespējās tika piesaistīti 1,4 miljardi sterliņu mārciņu (2 miljardi euro) salīdzinājumā ar 369 miljoniem sterliņu mārciņu (517 miljoniem euro) 2003. gadā. Tikai 1% no šiem 369 miljoniem sterliņu mārciņu (517 miljoniem euro), kas tika piesaistīti 2003. gadā, tika vērsts uz darījumiem, kas ir mazāki par 10 miljoniem sterliņu mārciņu (14 miljoniem euro).

131. Savā lēmumā par EK Līguma 88. panta 2. punktā noteiktās procedūras sāksanu attiecībā uz ierosināto atbalsta pasākumu Komisija paziņoja, ka, ņemot vērā saskaņā ar shēmu ierosināto maksimālo investīciju apjomu, kas ievērojami pārsniedz paziņojumā paredzēto maksimālo investīciju apjomu, bija jālūdz ieinteresēto pušu komentāri, lai nolemtu, vai pasākums ietekmē tirdzniecības nosacījumus tādā mērā, kas ir pretrunā ar kopējām interesēm.

132. Visi no ieinteresētām trešām pusēm saņemtie komentāri bija pozitīvi un uzsvēra pasākuma nozīmīgumu, kā arī ierosināto maksimālo investīciju apjomu atbilstību.

133. Ņemot vērā sākotnējā paziņojumā iekļauto informāciju, ieinteresēto trešo pušu iesniegtos komentārus, kā arī papildu informāciju, ko Apvienotā Karaliste iesniedza pēc Komisijas lēmuma sākt EK Līguma 88. panta 2. punktā noteikto procedūru, Komisija secināja, ka Apvienotā Karaliste ir iesniegusi pietiekamus pierādījumus pamatkapitāla trūkumam darījumu diapazonā no 250 000 sterliņu mārciņu (357 000 euro) līdz 2 miljoniem sterliņu mārciņu (2,9 miljoniem euro) Apvienotās Karalistes riska kapitāla tirgū.

VI.4. Pasākuma atbilstība — Atbilstība paziņojuma pozitīvajiem elementiem

Investīciju ierobežojumi

134. ECF varēs investēt tikai mazos un vidējos uzņēmumos saskaņā ar Komisijas definīciju. Tas nenoliedzami ir pozitīvi.

Koncentrēšanās uz riska kapitāla tirgus nepilnību

135. ECF būs jāveic ieguldījumi mazos un vidējos uzņēmumos, izmantojot pamatkapitāla vai kvazipamatkapitāla instrumentus. Investīcijas, kas ir veidotas tikai no parāda instrumentiem bez kapitāla iezīmēm, netiks pieļautas. Komisija šo uzskata par pozitīvu elementu.

Lēmumiem par investīcijām ir jābūt orientētiem uz peļņu

136. Ir noteikta saikne starp investīciju atdevi un komerciālu pārvaldnieku atalgojumu, kas ir atbildīgi par investīciju lēmumiem. Valsts varas iestādes neizvēlēsies investīcijas un netiks iesaistītas ECF lēmumu pieņemšanā, izņemot ierobežojumu noteikšanu, lai nodrošinātu, ka investīcijas tiktu piešķirtas tikai MVU. Lēmumus par investīcijām pieņems ECF komerciālie pārvaldnieki, pamatojoties tikai uz maksimālu peļņas ieguvu no līdzekļiem. Administratīvā iestāde SBS apstiprina ECF tikai tādā gadījumā, ja operatori ir nepārprotama vēlme palielināt peļņu. Nosacījumi, ar kādiem valsts iestādes investē ECF, sniedz privātiem investoriem spēcīgu stimulu nodrošināt, ka to fondi ir orientēti uz peļņu un darbojas veiksmīgi. Tas ir tāpēc, ka privātiem investoriem ir jāmaksā valsts kapitāla procenti un pilnīgi jāatmaksā līdzekļi valsts un privātiem investoriem pirms jebkādas peļņas iespējamās sadales. Rezultātā privātiem investoriem būs jāuzņemas vismaz proporcionāla jebkādu ECF radītu zaudējumu daļa. ECF vai to operatori būs jādarbojas saskaņā ar nozares standartiem (Britu Riska kapitāla asociācijas BVCA vadlīnijas). Visi šie elementi ir vērtējami pozitīvi.

Konkurences izkropļošanas līmenis ir jāsamazina

137. Apvienotās Karalistes varas iestādes nodrošinās, ka ECF shēma tiek izsludināta un pieteikumi tiek gaidīti no visas EEZ, par to paziņojot Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī un atbilstošos profesionālajos izdevumos. Nebūs ierobežojumu attiecībā uz ikviena investora vai operatora atrašanās vietu. Komisija arī šo uzskata par pozitīvu elementu.

Koncentrēšanās uz nozari

138. Uzņēmumu kapitāla fondi neinvestēs paaugstināta riska nozarēs, uz ko attiecas valsts atbalsta ierobežojumi, vai nozarēs, uz kurām paziņojums neattiecas. Nozarēs ar zemu risku, tai skaitā nekustamā īpašuma, zemes, finanšu un investīciju uzņēmumos, vai finanšu veida līzingu uzņēmumos netiks veiktas investīcijas saskaņā ar shēmu. Tas ir jāuzskata par pozitīvu elementu.

Investīcijas, pamatojoties uz uzņēmējdarbības plāniem

139. Visas ECF izdarītās investīcijas tiks veiktas, pamatojoties uz precīziem uzņēmējdarbības plāniem. Tas arī ir pozitīvs elements.

Kumulācijas novēršana

140. Apvienotās Karalistes varas iestādes ir apņēmušās, ka saņēmēju MVU tiesības saņemt citu valsts finansējumu, aizņēmumus vai citus investīciju atbalsta veidus, kas nav iekļauti šajā paziņojumā, tiks samazinātas par 30 % no citkārt pieļaujamās atbalsta intensitātes. Komisija to uzskata par pozitīvu elementu.

VII. SECINĀJUMS

141. Tādējādi Komisija secina, ka atbalsts, kas piešķirts atbilstoši Uzņēmumu kapitāla fondu shēmai, atbilst Komisijas paziņojumā par valsts atbalstu un riska kapitālu izklāstītajiem nosacījumiem. Tāpēc paziņotais pasākums jāpasludina par saderīgu ar kopējo tirgu atbilstoši EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam.

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Valsts atbalsts, ko Apvienotā Karaliste grasās īstenot, ir saderīgs ar kopējo tirgu saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē.

Tādējādi atbalsta īstenošana tiek atļauta.

2. pants

Apvienotai Karalistei katru gadu iesniedz ziņojumu par atbalsta īstenošanu.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Apvienotajai Karalistei.

Briselē, 2005. gada 3. maijā

Komisijas vārdā —
Komisijas locekle
Neelie KROES